

Siiloista silloiksi – alueellisen TNO-yhteistyön lähtökohtia

Raimo Vuorinen, KT, Projektipäällikkö, ELGPN
Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Alueellisten TNO -asiantuntijoiden koulutus
Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia

6.3.2013

Keskusteluteemoja

- Ohjaus poliittisissa dokumenteissa EU:ssa
- Käynnistyneitä toimenpiteitä
- Suomi eurooppalaisessa kontekstissa
-

Työllisyys?	—————>	Työllistyvyys?
Joustavuus?	—————>	Oman osaamisen jatkuva päivittäminen ja ylläpito? -> elinikäinen oppiminen
Koulutus ja opetus?	—————>	Oppiminen?
Uranvalinta?	—————>	Ura jatkuvina valintoina?

Elinikäiset työlämävälmiudet omana itsenäisenä kompetenssina tietoyhteiskunnassa – opittavissa oleva kompetenssialue

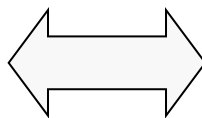
- > Elinikäinen oppiminen & elinikäinen ohjaus

Siiloista silloiksi?

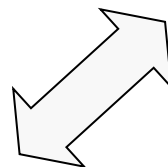
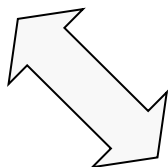
Ohjauksen lisäarvo yksilölle

- Valinnat
- Tuki
- Unelmat
- Henkilökohtaiset tavoitteet

Korostuvat oppilaitoskontekstissa

Ohjaus yhteisenä elementtinä

Ohjauksen lisäarvo yhteiskunnalle

- Työllistyminen
- Kilpailukyky

Korostuvat työ- ja elinkeinohallinnossa

- Hyvinvointi
- Osallisuus
- Aktiivinen kansalaisuus

Korostuvat nuoriso-, sosiaali- ja terveystaloudissa

Elinikäinen ohjaus...

(EU:n ministerineuvoston päätöslauselma 28.5.2004)

- **Mitä:** Erilaiset toimet:
 - » tietojen ja neuvojen antaminen, opinto-ohjaus, tietojen ja taitojen arviointi, opastus, neuvottelu, päätöksenteko- ja uranhallintataitojen opettaminen
- **Kenelle/**
Kenen kanssa: Kaikenikäiset kansalaiset
- **Milloin:** Missä tahansa elämänvaiheessa
- **Kohde:** Koulutukseen ja ammattiin liittyvät päätökset, yksilöllisen kehityskaaren hallinta, valmiuksien, taitojen ja kiinnostusten määrittely
- **Ura:** Yksilöllinen kehityskaari oppimisessa, työssä ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa valmiuksia ja taitoja opitaan ja/tai käytetään.
- **Missä:** Julkiset palvelut, työelämä, kolmas sektori, ostopalvelut, yksityiset palvelujen tuottajat

Eurooppa 2020: Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia”

- ***Lisäarvon tuottaminen käyttämällä osaamista kasvun perustana.***
 - Mahdollisuudet ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus lisääntyvät maailmassa, jossa koulutuksen, tutkimuksen ja digitaalitalouden mahdollisuuksia hyödyntävä innovointi parantaa sekä tuotteita että prosesseja;
- ***Uusien mahdollisuuksien antaminen ihmisille osallistavassa yhteiskunnassa.***
 - Uusien taitojen hankkiminen, luovuuden ja innovoinnin edistäminen, yrittäjyyden kehittäminen ja joustava siirtyminen työpaikasta toiseen ovat tärkeitä maailmassa, jossa paremman mukautumiskyvyn vastineena on tarjolla enemmän työpaikkoja;
- ***Kilpailukykyisen, verkottuneen ja vihreämmän talouden luominen.***
- ***Keskeinen työväline: elinikäinen ohjaus***

LLG & Europe 2020 headline indicators

- **Employment:** 75% of 20-64-year-olds to be employed.
- **R&D:** 3% of the EU's GDP to be invested in R&D.
- **Climate change:** energy greenhouse gas emissions 20% (or even 30%, if possible); lower than 1990 20% of energy from renewables; 20% increase in energy efficiency.
- **Education:** reducing school drop-out rates below 10%; at least 40% of 30-34-year-olds completing third-level education.
- **Poverty / social exclusion:** at least 20 million fewer people in or at risk of poverty and **social exclusion**.

Europe 2020 and 7 flagship initiatives targets

Smart Growth	Sustainable Growth	Inclusive Growth
<p>Innovation</p> <p><i>« Innovation Union »</i></p>	<p>Climate, energy and mobility</p> <p><i>« Resource efficient Europe »</i></p>	<p>Employment and skills</p> <p><i>« Agenda for new skills and jobs »</i></p>
<p>Education and employment</p> <p><i>« Youth on the move »</i></p>	<p>Competitiveness</p> <p><i>« An industrial policy for the globalisation era »</i></p>	<p>Fighting poverty</p> <p><i>« European platform against poverty »</i></p>
<p>Digital society</p> <p><i>« A digital agenda for Europe »</i></p>		

Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma:

- **Parannetaan työmarkkinoiden toimivuutta seuraavin uudistuksin:**
 - otetaan käyttöön työsopimukset, jotka helpottavat työntekijöiden pääsyä työmarkkinoille ja etenemistä työuralla
 - muutetaan työttömyysetuudet joustavammiksi
 - tarjotaan työnhakijoille yksilöllisempää apua
 - kannustetaan ihmisiä tehokkaammin hyödyntämään oppimismahdollisuuksia.
- **Varmistetaan, että työnhakijoiden taidot vastaavat työnantajien tarpeita:**
 - perustetaan työmarkkinoiden suuntauksia kartoittava tietokanta ("EU:n osaamispanoraama"), jonka avulla voidaan arvioida, millaista osaamista tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa – julkistamisseminaari 7.12.2012
 - kehitetään myös muita keinoja, joilla autetaan ihmisiä hankkimaan tarvittavat taidot ja löytämään työtä.

Neuvoston päätelmät, eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020)

- tehdään elinikäisestä oppimisesta ja liikkuvuudesta totta;
- parannetaan koulutuksen laatua ja tehokkuutta;
- edistetään tasapuolisuutta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja aktiivista kansalaisuutta;
- edistetään luovuutta, innovointia ja yrittäjyyttä kaikilla koulutusasteilla.

Neuvoston päätelmät varhaiskasvatuksesta (2011/C 175/03)

- Varhaiskasvatuksella parhaat mahdollisuudet lasten tulevaisuudelle
 - Saatavuus
 - Perusta elinikäiselle oppimiselle
 - Osallistuvuus ja sosiaaliset taidot
 - Siirtyminen seuraavalle kouluasteelle
 - Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö

Koulunkäynnin keskeyttämisen vähentäminen

(Komission tiedonanto 31.1.2011)

- Ehkäisevät toimenpiteet
- Interventiotoimenpiteet
- Kompensaatiotoimenpiteet

- Yhteisinä elementteinä

- Ennakointi
- Varhainen puuttuminen
- Opiskelijakeskeisyys

→ Kattavat
→ TNO-palvelut
→

Ammatillinen koulutus: Bruggen julkilausuma 7.12.2010

- Voimavaraistuminen
 - Voimavarat sopeutua uuteen kehitykseen ja hallita muutosta – muiden kuin puhtaasti ammatillisten tietojen, taitojen ja osaamisen hankkiminen
- Houkutteleva ja osallistava ammatillinen koulutus
- Korkealaatuinen ammatillinen koulutus
- Helposti saatava ja uraa edistävä ammatillinen täydennyskoulutus

Bruggen julkilausuma 7.12.2010

- Joustavat oppimistuloksiin perustuvat ammatillisen koulutuksen järjestelmät
 - Aiemmin opitun tunnistaminen ja tunnustaminen
- Eurooppalainen koulutusalue
- Liikkuvuus
- Helposti saatavat ja korkealaatuiset elinikäiset tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
 - Yhteinäinen verkosto
 - Mahdollisuudet elinikäisten työelämävalmiuksien kehittämiseen

Tukea kasvulle ja työllisyydelle – Euroopan korkeakoulujärjestelmien nykyaikaistamissuunnitelma 20.9.2011

- Vastataan Euroopan tarpeisiin lisäämällä opiskelun tuloksellisuutta ja tutkinnon suorittajien ja tutkijoiden määrää
- Parannetaan korkea-asteen koulutuksen laatua ja tarkoituksenmukaisuutta
- Parannetaan koulutuksen laatua liikkuvuuden ja rajat ylittävän yhteistyön avulla
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0567:FIN:FI:PDF>

Euroopan neuvoston päätelmät uudistetusta aikuiskoulutusohjelmasta (2011/C 372/01)

Jäsenmaita kehoitetaan

- elinikäisen oppimisen ja liikkuvuuden toteuttamiseen;
 - TNO-palvelut
- koulutuksen laadun ja tehokkuuden parantamiseen;
- tasapuolisuuden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen;
- luovuuden ja innovoinnin sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen sekä
- aikuiskoulutusta koskevan tietopohjan parantamiseen ja aikuiskoulutusalan seurantaan.
 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0001:0006:FI:PDF>

Neuvoston suositus: epävirallisen ja arkioppimisen validointi (2012/C 398/01)

- Maakohtaiset järjestelyt vuoteen 2018 mennessä
 - Kartoitus, dokumentointi, arviointi, todistus
- Epävirallisen ja arkioppimisen validointia tuetaan **asianmukaisella ohjauksella ja neuvonnalla, ja se on helposti saatavilla**

- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:FI:PDF>

Koulutuksen uudelleenajattelu

- Komission tiedonanto 20.11.2012

- Sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin
 - Monialaiset taidot ja perustaidot (elinikäiset työelämävalmiudet mukaan lukien)
 - Ammatilliset taidot
 - Avoimet ja joustavat oppimisväylät
 - TVT
 - Opettajien kompetenssit
 - Koulutuksen rahoittaminen
 - Kumppanuudet

Komission tiedonanto nuorisotakuusta (joulukuu 2012)

- Hyödynnetään ESR:n tukea taitojen kehittämiseen ja koulusta työelämään siirtymiseen
- Tuetaan siirtymistä koulutuksesta työelämään
- Tuetaan liikkuvuutta työmarkkinoilla
- Vahvistetaan politiikan toteuttamista osana talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa (European semester)

EU:n ministerineuvoston päätöslauselma 21.11.2008

"Elinikäisen ohjauksen parempi sisällyttäminen elinikäisen oppimisen strategioihin"

- Jäsenmaita kutsutaan
 - vahvistamaan elinikäisen ohjauksen osuutta kansallisten elinikäistä oppimista koskevien strategioiden yhteydessä Lissabonin strategian ja eurooppalaisen koulutusalan yhteistyöstrategian mukaisesti.
 - tarkastelemaan tarvittaessa uudelleen ohjauspolitiikkoja ja -käytäntöjä kansallisella tasolla,

Painopistealueina:

- Edistetään elinikäisten uranhallintataitojen hankkimista.
- Helpotetaan kaikkien kansalaisten mahdollisuuksia saada ohjauspalveluja.
- Kehitetään ohjauspalvelujen laadunvarmistusta.
- Rohkaistaan eri toimijoiden välistä koordinointia ja yhteistyötä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Hyödyntämällä elinikäisen oppimisen toimintaohjelman ja Euroopan rakennerahastojen tarjoamia mahdollisuuksia jäsenvaltioiden painopisteiden mukaisesti.

Käynnistettyjä toimenpiteitä yhteistoiminnan edistämiseksi EU:n jäsenvaltioiden kesken...

Euroopan ohjauspolitiikan verkosto, ELGPN

- Jäsenmaiden aloite
- Komissio tuki verkostolle 75% Elinikäisen oppimisen ohjelman kautta
- Mukana 32 maata (helmikuu 2013)
- Suomi koordinaattorina 2007-2014
- Työmuotoja:
 - Kaksi vuosittaista verkostokokousta
 - Temaattiset työryhmät
 - Vertaisoppiminen
 - EU tason ohjauspolitiikkaseminaari kahden vuoden välein
- Lisätietoja: <http://elgpn.eu>

ELGPN 2011-12 tuotteet:

- LLG Policy Development, European Resource Kit for Policy Makers
- ELGPN Progress Report 2011-12 & Short Report
- Concept Notes (Flexicurity, Youth Unemployment, Career Management Skills)
- Glossary – online version

Poimintoja kehittämissuosituksista

- Elinikäiset urasuunnittelumävalmiudet

- Elinikäiset urasuunnittelumävalmiudet (Career Management Skills) ovat hyödyllisiä ja tarpeellisia, mutta ne eivät ratkaise rakenteellisia ongelmia
- Elinikäiset urasuunnittelumävalmiudet ovat keskeinen osa työllistyvyyttä
- Elinikäisten urasuunnittelumävalmiuksien kehittämien tulisi olla osa ohjauksen kansallista laadunvarmistusta
- Urasuunnittelumävalmiuksien kehittäminen vahvemiksi osaksi työ- ja elinkeinohallinnon TNO-palveluja
- Ohjauksesta vastaavien henkilöiden koulutuksen kehittäminen

Poimintoja kehittämissuosituksista - TNO-palvelujen saatavuus (Access)

- Ohjaus osaksi aiemmin opitun tunnistamista ja tunnustamista
- Monikanavaisten palvelujen ja eri palvelumuotojen kehittäminen
- Kattavat kaikenikäisten kansalaisten käytössä olevat palvelut (esim. Wales)

Poimintoja kehittämissuosituksista - Monihallinnollinen yhteistyö

- ”Siiloista silloiksi”
- Projektitoimintoina kehitettyjen työmuotojen vakiinnuttaminen

Poimintoja kehittämissuosituksista

- Laatu ja tutkimusperustainen kehittäminen

- Tasapaino laadun varmistuksen ja päätöksenteon pohjana käytettävän tutkimustiedon kesken (quality assurance vs. evidence-base)
- Kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen tutkimusperustan kehittämiseksi

Euroguidance -verkosto

- Kansalliset Euroguidance –keskukset
 - Suomi: CIMO
- Euroguidance edistää liikkuvuutta auttamalla ohjausalan ammattilaisia ja yksityisiä ihmisiä saamaan paremman kuvan Euroopan kansalaisten käytössä olevista mahdollisuuksista.
 - <http://www.euroguidance.net>

FI: Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmän tehtävät 2010-11

- Laatia ehdotus kansalliseksi elinikäisen ohjauksen strategiaksi, joka käsittää kaikkien kouluasteiden ja -muotojen sekä työ- ja elinkeinohallinnon tarjoamat TNO-palvelut elinikäisen oppimisen näkökulmasta
 - Yhteistyöryhmä jätti esityksensä 23.3.2011
- Laatia ehdotukset **toimenpiteistä elinikäisen ohjauksen strategian** linjausten toteutumiseksi
- Tukea ja edistää **kansallista, alueellista ja paikallista TNO-palvelujen** kehittämistyötä sekä vahvistaa hallinnonalojen ja eri toimijoiden yhteistyötä

Esitetyt strategiset tavoitteet

- Ohjauspalveluja on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat yksilön tarpeita
- Yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat
- Ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen
- Ohjauksen laatujärjestelmiä kehitetään
- Ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena

Suomalaisia vahvuuksia...

- Opetushallinto:
 - Ohjaus lainsäädännössä opiskelijan subjektiivisena oikeutena
 - Ohjaus opetussuunnitelmassa – opsin perusteet eurooppalaisittain modernit ja kunnianhimoiset
 - Ohjaajien kelpoisuudet määritelty lainsäädännössä
- TE-hallinto:
 - Porrastetut palvelut lainsäädännössä määriteltynä oikeutena
 - AVO-psykologien kelpoisuudet määritelty lainsäädännössä

Keskustelujen pohjaksi:

- Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmän vuonna 2011 tekemät esitykset ohjauksen kansalliseksi kehittämiseksi ovat EU:n ministerineuvoston päätelmien suuntaiset
- Haasteena kolmitasoinen kehittämissyö:
 - Päätöksenteko
 - Organisoituminen
 - Asiakaspalvelun toteutus
- Tieto- ja viestintätekniikan käytön tehostaminen
- Lisäksi kansallisen ja alueellisen päätöksenteon perusteeksi tarvitaan kattavaa arviointi- ja tutkimustietoa

Julkinen päätöksenteko

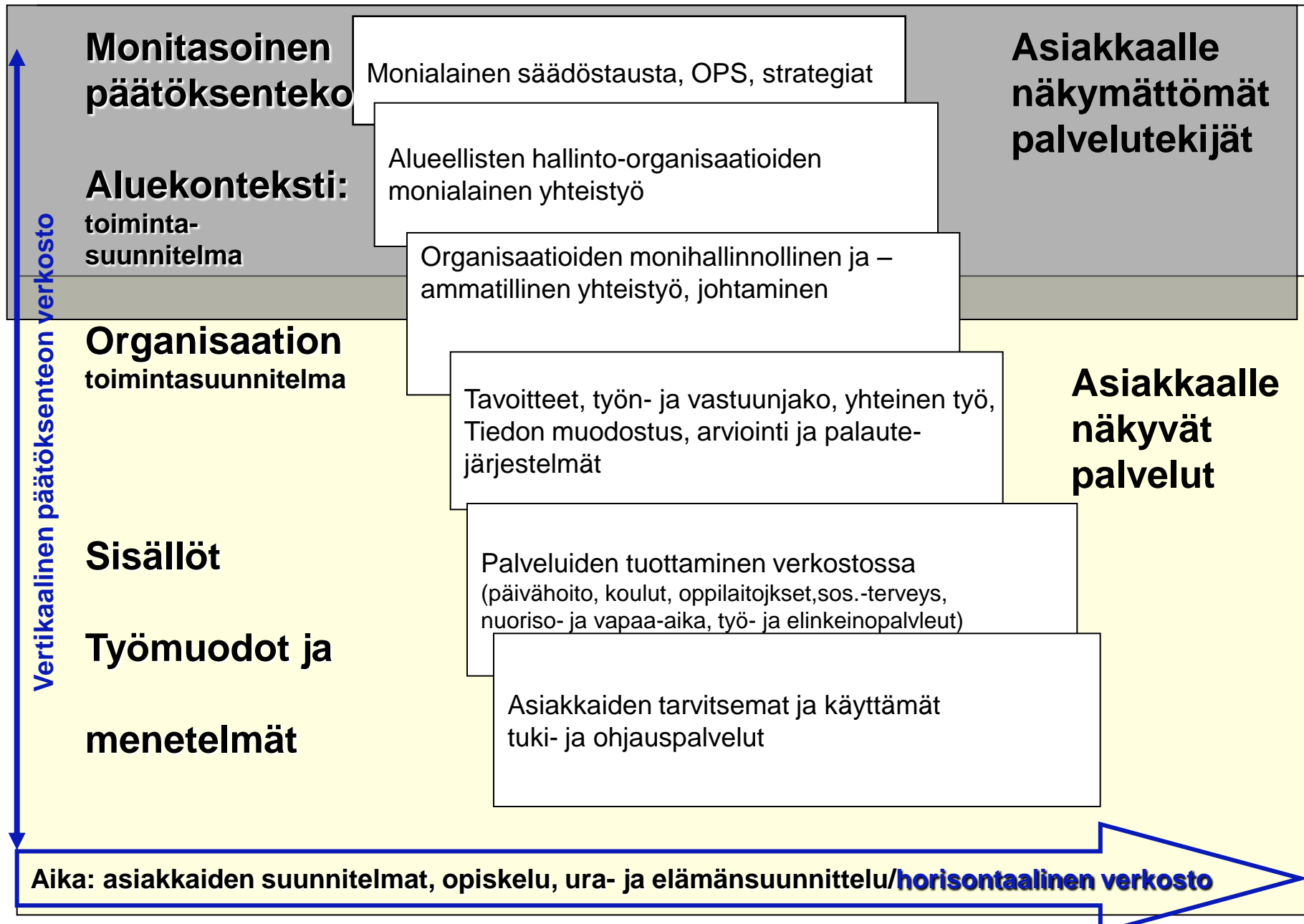
**TNO-palvelujen
organisointi**

Kansalaisrajapinta

- Monikanavaiset palvelut

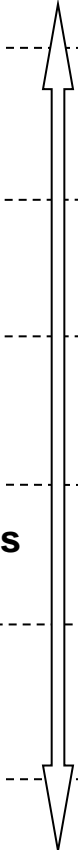
Tuki- ja ohjauspalveluiden heterarkkinen organisoititapa

(Nykänen 2010; Vuorinen, Kasurinen & Sampson 2006; Hakulinen & Kasurinen 2002; Kasurinen & Vuorinen 2003)

Verkostomaisesti tuotettujen Ohjauksen Palvelujärjestelyjen

Malli (Nykänen, Karjalainen, Vuorinen & Pöyliö 2007)

		Ohjauksen ulottuvuudet	Mallin kysymykset strategisen oppimisen kehän viitekehyksessä							
			Vahvuudet	Kehittämistarpeet	Analyysi ja arviointi	Visiot, strategiat, kehittämistavoitteet	Viestintä ja sitoutuminen	Toiminta ja jatkuva oppiminen		
Taustasuunnittelu	Ohjauksen systeemin taso	Toimintapoliittinen ulottuvuus Kontekstuaalinen ulottuvuus Organisaatio-ulottuvuus Vastuu-ulottuvuus Työnjaollinen ulottuvuus Sisällöllinen ulottuvuus Menetelmällinen ulottuvuus Aikaulottuvuus - opinpolku	Bottom up Top down	Uudistava toiminta						
	I Oppimisen tukea koskeva julkinen päätöksenteko									
	II Oppimisen tuen järjestelyt									
Asiakkaalle näkyvät palvelut	I ja II oppimisohjaus-, organisaatio-, johtamis-, verkosto- ja systeemiteor.			Joustava toiminta						
	III Asiakkaalle näkyvät Oppimisen tuki-palvelut (Taustalla oppimis- ja ohjausteoria)									
	Palautteen pohjalta tarkennettu toiminta									

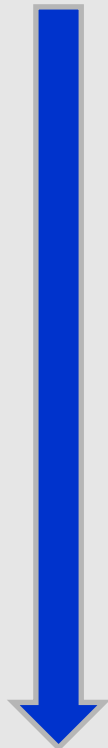
Tulokset
eri
tasoilla?

Taloudellinen
kilpailukyky
Aktiivinen
kansalaisuus

Koulutus- ja
työmarkkinoiden
toimivuus

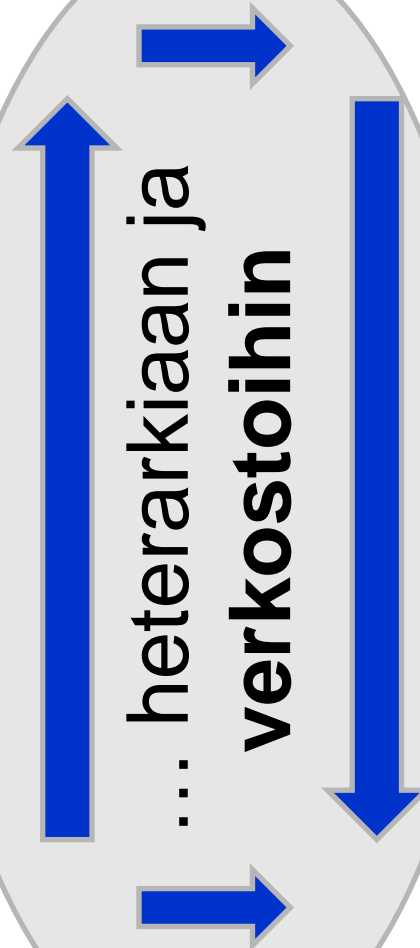
Oppimistulokset
Työelämävalmiudet

Silloista ja
hierarkiasta

Yhteinen
tiedon-
muodostus
&
tiedon-
kulku

... heterarkiaan ja
verkostoihin

Tieto- ja
viestintäteknologian
integratiivinen rooli

Yhteisesti
sovittu
TNO-
palvelujen
kehikko

Monihallinnollinen
elinikäisen
ohjauksen
strategia

Alueelliset
painotukset
& toimeenpano

TNO-palveluja
tuottavien
organisaatioiden
omat suunnitelmat

TNO-
palvelujen
laadun
meta-
kriteerit

Kansalaisten osallisuus

Henkilöstön kelpoisuudet

Palvelujen jatkuva
kehittäminen

Palvelujen kattavuus

Vaikuttavuuden ja
tulokksellisuuden arviointi

Kiitoksia!

Lisätietoja:

Raimo Vuorinen, KT
Projektipäällikkö, ELGPN
Koulutuksen tutkimuslaitos
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
GSM +358-50-3611909
email: raimo.vuorinen@jyu.fi
www: <http://elgpn.eu/>
Skype: vuorai